

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonczy-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonczy-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyilvántér- és felzárólapok.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peritör fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legegyszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A Tompa szoborért.

A nagyok hallgatását megunták a kicsinyek; a vének megfoghatatlan közönyösségét nem nézhetők tétlenül az ifjak, s ime a „Tompa szobor“ eszméjének megvalósításaért magasra tör az ifju, hőkeblek fellobogó lángolása. Messze földön, távoli megyében növekedő magvak táplálják a megvalósulás édes reményét, de innen vitték el oda az eszmének szikráját, megyénk koszorus költője iránt érzett meleg szerelmüket.

Aki figyelemmel olvasta lapunk hasábjait, lehetetlen volt észre nem vennie azokat a többször ismétlődő, meg-megújuló törekvéseket, melyek mindannyiszor egy ugyanazon cél érdekében hozták mozgásba megyénk azon szülöttjeinek szívüket, a kik Sárospatakra, — Tompa szellemi nagyságának eme termékeny talajára — siettek, a tudományok kristálytisza, üdítő forrásainak cseppjeit élvezni.

E törekvések célja: szobrot emelni Tompa Mihálynak.

A tanuló ifjuság le is rakta filléreit, meghozta a tőle telhető áldozatot, s hogy az eszme szélesebb körben vegyen terjedést, s a mozgalom az — érezben megörökíteni ohajtott — nagy férfi emlékéhez méltó legyen, lelkesült szavakkal buzdította megyénk közönségét két hírlapja, a közleménynek eme két közlönye útján. Sajnos, a tő nem mozdult meg. Azon néhány ifju lelkesedésének hangja, s tetteles áldozatkészsége sem vala egyéb, mint egy, a tőba hullt rózsalevél, mert: sima volt a felszín, de sötét mint árnyék; alig lebenté meg a rózsalevelet. A lebentés az a vita volt, a mely a „Rozsnyói Híradó“ egy lelkes cikkét követé, pár hétig lefoglalva tartotta a kedélyeket, s aztán, minden eredmény nélkül mint pusztá tollharcz, elmúlt.

Az ifjakat azonban ez a közöny sem riasztotta vissza; újra meg újra kísérletet tettek, s tesznek ez időszert is, hogy magas célú törekvéseikk a tő sima felszínén nagyobb hullámokat verjenek.

T Á R C Z A.

Saison-tárcza.

Kármán Zoltántól.

Szent Réaumur, 30 fok árnyékban! sohajtják azok a boldog hatandók, a kik egyáltalán — árnyékba menekülhetnek. Tessék ilyen hőmérséklet mellett tárczáról gondolkozni, avagy azt megírni. Ha Réaumur és Toricelli kerülhetlen hő-, illetve légsúlyméréjére tekintek, s látom, hogy az előbbi kétségbeejtően szép időről tanuskodik a jelenben, az utóbbi meg szint azzal — kecséget a jövőre: még leg-hálásabb feladatnak tartanám ezeknek az uraknak az emléket is megátkozni.

Komolyan, uraim és hölgyeim, az ötletek szánalmasan összeaszaknak ebből az — izé melegben. Most már nem indit mosolyra, ha Sanyaró Vendel barátom leveleiben keservesen panaszkodik a miatt, hogy az ur Isten csak anynyit mondott Ádámnak: „Verejtékkel keresd a te kenyéredet,“ azt azonban, hogy mivel találja meg, elfelejtette megmondani. Nem mosolyoghatunk többé Bukovay Absentiuson sem, ki a főváros fényoldalai közül menekülve, benső megelégedéssel tanulmányozza a vidék árnyoldait. Csak egy a mulattató, s ez az, hogy a m. kir. államasutak menetjegyjelölője Fuméba és Velenczébe rendez kéjutazást. Kétségtelen, hogy hűvösebb vidéket nem is válszthatott volna mostanság. Nemkülönben az is nyilvánvaló, hogy jobbat nem kívánhatnánk a városunkból résztvevő kirándulóknak, mint azt, hogy alaposan — lehűtve térjenek haza.

Hanem hát elég volt a panaszból; elvégre is minden évszaknak megvan a maga kellemetessége. Mig Sanyaró, koczkiás zsebkendőjével törölgetve homlokát, önelégülten mondja: Mégis jó, hogy az embernek nem szükséges Mattonni „sós fürdőjébe“ menni: addig a principális Gasteinban „együtt“ fürdőzik a német császárral.

Boldogok a fürdőzők, mert övéké a — kádaknak országa, — mondhatná joggal a moderuizált szentírás. És tagadhatatlanul nagyon sok esábitó élvezetet nyújt a fürdőzés. Már a latin distichon megtanít rá, hogy:

„Balnea, vina, Venus corumpunt corpora nostra,
At vitam faciunt: balnea, vina, Venus.

melyek végre valahára a hálátlanság mély sötétségéből felhozva, partra vetnék a drága gyöngyöket. — Utakat, módokat keresnek a szívekhez, eszközöket a cél lehető megközelítéséhez. Ha onnan távolról gyöngye volt hangjuk, ide jönnek hozzánk, közénk, s városunkban, mint a megye széke s Tompa szülőhelyén, mulatságot rendeznek ama, látszólag a fatum könyvébe irt Tompa-szobor javára. — E mai nap delutáni óráiban a Széchenyi-kert árnyas hűsei közt látni fogjuk a nagy költő igaz tisztelőit; látni fogjuk azokat, akik ott megjelennek, hogy letegyék a felállított oltárra városunk- s hazánk halhatatlan szülöttje iránt érzett elismerésük áldozati filléreit; a kinek több van, többet, a kinek kevesebb, az kevesebbet.

Meg vagyunk róla győződve, hogy Rimaszombat városa, ugyis, mint ennek a megyének — a mely büszkén vallja magának Tompát — székhelye, — ugyis, mint a nagy költő szülőházaja — megfogja tenni, a mit tőle várunk: áldozni fog a szent cél érdekében, s nem hátrál vissza az adakozásra kitett asztaltól, a melytől visszalépni való-ágos bűn. Sőt szeretjük hinni, hogy Csatlós B. mult számukban e tárgyról irt szép cikkek nem fog elenyészni hatástalanul, s megyénk nagyjai elvégre idejét látják annak, hogy ez ügyet kezükbe vegyék, s messzehangzó szavaikkal, eredménydus fáradozásaikkal a kicsinyek erőtlén törekvéseit diadalra segítsek. Adja Isten, hogy ugy legyen! △

Megeei nyugdíjalap.

Néhány éve már, hogy a megyék részint saját kezdeményezésük, részint a kormány utasítása folytán foglalkoznak tisztviselőik-, segéd- és szolgaszemélyzetük nyugdíjalapjának megteremtésével, keresve az ezen célhoz legbiztosabban vezető eszközöket.

Gömörmege — közelebbi tavaszon tartott rendes közgyűlésből — szintén egy szűkebb körű bizottságot küldött ki a végre, hogy a megyei nyug-

díj intézmény életbeléptetésére vonatkozó szabályokat mielőbb készítse el.

E munkálat elkészülvén, az e hó 22. napján tartandó megyebizottsági közgyűlésen fog — jóváhagyás végett — előterjesztetni, ugyanazért kötelességünknek tartjuk, hogy e nagy fontosságú ügyet különösen megyebizottságunk tagjai figyelmébe ajánljuk azon okból, mert az említett bizottság — értesülésünk szerint — elfogadásra olyan szabályzatokat is ajánl, melyek méltán kelhetnek súlyos aggodalmakat a nyugdíjazandó, s ez idő szerint megyei szolgálatban levők között.

Ugyan is e szabályzat szerint a megyei tisztviselők, segéd- és szolgaszemélyzet tagjai köteleztetnének, hogy

1. rendszeresített évi — lakbóren kívüli — fizetésük 10 százalékát egyszer s mindenkorra,
2. azok, kik esetleges nyugdíjaztatásra — már egy közelebbi időben — igényt tartani akarnak, ugyanazon fizetés 4%-át tiz előző évre, tehát 40%-át — összesen 50%-át két év alatt,
3. fizessenek javadalmazásukból további 3%-ot, mig szolgálatban állanak évenként, — végre
4. 10%-ot korpótlék címén azok, kik jövőben állanak a megye szolgálatába.

Kétségtelennek tartjuk ugyan, hogy a bizottságot a nyugdíjelvezetere jogosítandók irányában a legjobb akarat vezette, — de nem hisszük, hogy a mai viszonyok mellett, azok mindenike, nagyobb része, ilyen terhet — tisztességesen — elviselni tudnának.

Tisztességesen — mondjuk, mert végre is, ha kötelezővé tétetik, hogy az 1, 2, 3. alatt meghatározott összeg befizetessék, aligha van a megye alkalmazottjai közt — néhány vagyontost kivéve — csak egy is olyan, ki — bizony elég szűkre szabott — fizetésének felénél többet, 53%-ot két év alatt befizetni képes legyen a nélkül, hogy vagy nyakig el ne adósodjék, vagy mellékfoglalkozás közben, ne kockáztassa hivatalos állását, s azzal maga és családja jövőjét.

(Fürdő, bor s szerelem rontják meg az emberi testet, Am új életet ad: bor, fürdő s szerelem.)

Meg azután az is igaz, hogy a dolea far niente napjai igen kellemesen és tarka változatosságban tölthetők a fürdőkben, a hová az emberek legnagyobb része ez idő szerint valóban csakis szórakozás és kellemes időöltés végett jár. Melyik fürdőző hölgynek ninesenek kedves emlékei egy fürdő — (Szt. Szarvas Gábor ne hagyj el!) évadról és viszont hány boldog házias ember áldja (egy ideig) a fürdőt, vagy tudj isten melyik Annabált.

Igaz, hogy sokszor kiáltoan kellemetlen eredménye is lehet egy-egy fürdő-saisonnak, mint ezt egy, a luceai fürdőkre készítet, de számos más fürdőre is ráillő versike meglehetősen leplezetlenül kifejezi:

„Chiunque vuol, che la sua
donna impregni
Mandala a questo bagno,
e non ci vegni.

(Ki örömet (?) óhajt, ebbe a fürdőbe
Küldje feleségét,
Maga pedig otthon türelemmel várja
Be a kúra végét.)

Hát még az északi és északnyugati tengeri fürdők, az elegans világ találkozó helyei, mennyi gyengéd titkot rejtegetnek fodros hajjaikban. Az ezernyi mulatságos és hősiés történetkéek évről évre gyarapodnak, mely utóbbiak közül egyet

„A hű újfoundlandi“ czim alatt röviden elbeszélék a fürdőző közönség épülésére.

*

Gräveningenben a mult évben a fürdő női közönségének gyöngye egy bájos angol leány miss Lalie volt. Kivált gyönyörű természetű csodálta a fürdő ifju és elaggott Don Juanjai, annyival inkább mert a fiatal angol miss épen nem került az alkalmat, hogy ebbeli előnyeit kellő világitásba helyezze.

Egy reggel a tenger rendkívül viharos volt, ugy, hogy senki sem merete magát a felhonyosuló hullámokra bizoni. A legtöbb fürdővendég tehát a tengerparton sétálgatott, és aggodalmas tekintettel szemlélte a láthatárt.

Ekkor egy vakmerő högy jelent meg a tengerparton, hogy megküzdjön az elemekkel. Miss Lalie volt. Gyors léptekkel sietett kabinja felé, a sétáló közönség hangos megjegyzései között:

- Hogyan, ilyen időben akarna...
- Ez vakmerőség!
- Oh nem, bátorság!
- Csak feltűnést akar kelteni.

S csakugyan mindenki fel volt indulva. Feszült figyelemmel várták, mig kabinjából, fantasztikus fürdőöltözetben előlépett, s a mint a hullámok közé veté magát, a fiatal arslánok majd elnyelték pillantásaikkal.

A mikor aszni kezdett és erőteljes karjaival gyorsan szedelő a tajtékozó hullámokat, egyszerre egy gyönyörű újfoundlandi kutya jelent meg a parton. A derék állat, midőn a magános uszónót megpillantá, kétségkívül azt hívé, hogy meg kell őt menteni. Két ugrással a vízben termett. Pompásan uszott s a fürdőnőt csakhamar elérte. Ugy látszott, mintha ez utóbbi küzdött volna a hatalmas állattal, ez azonban erősebb volt, s uszórúhája hátsó részénél megragadva őt fogaival, kiuszott vele a partra.

Pájdalom, az uszórúhát szörnyen megviselte az expeditio s a megmentett najad fölötté hiányos öltözékben volt kénytelen az utat kabinjába megtenni. De az nap este tiz gavalier versenyzett azért a tiszteletért, hogy a szép angol missnek hódolatát, s tárczáját lábai elé tehesse . . .

. . . S csodálatos mégsem lett házasság a vége. A történetkének utójátéka van. Lalie kisasszony két héttel később ezt a bravourt Ostendében — ismételte. Az újfoundlandi szerepére be volt tanítva.

*

Denique, ne higgyünk a fürdőeknek. Bizonyosan ezt tartja az én kintű ismerősöm X. ur is, ki, mint tapasztaltam, szemlátomást a belső fürdőköt kedveli. T. i. egy ültőhelyen 17 pohár sört ivott meg Winternél. Persze erre fölig ábrándosan, felig büszkén azt jegyezne meg az én igen tisztelt Gódyén Feri barátom: Uram, mi ez egy érző kebelnek? En azonban részemről szent borzalommal hajlok meg e befogadó képesség előtt s X. ur érdekében is szükségesnek tartom utána mormolni minden egyes pohár habzó nedűnek:

Requiescat in pace!

Valóban még csak elképzelni is bajos, hogyan fog megélni ez esetben egy 400 forintnyi fizetéses írónk egy éven át 294 forintból, vagy a tisztviselő, kinek évi 1000 forintjából két éven át 530 forintot kell majd nyugdíjára befizetnie? Ilyen élet egyértelmű volna a nyomorral, rosszabb helyzetet teremtene — habár csak két évre is — a nap-számosnál, kit nem szégyenelnek társai — — — rongyos ruhája miatt.

De legyen, hogy az a megyei tisztviselő, kezelő, szolga, kinek fizetésén kívül más jövedelme nincs, két évig kibírja — családjával együtt — a koplalást, s befizeti azt, mi rá rovatik, mi történhetik akkor, ha esetleg már a közel jövőben nyugdíjra szorul? Erre nézve azt mondja a szabály, hogy a nyugdíj kamatai ha kimerítvők, az újabb jelentkezők csak részben láttatnak el; más szóval, az, ki befizetett a fenti példa szerint 212 vagy 530 forintot, tíz éves nyugdíjjogosultsága 160 avagy 400 forint helyett csak 16, avagy 40 forint élvezetére terjedhet.

Ez méltányos, igazságos nem lenne; mert ha már csakugyan oly óriási terhet kell a nyugdíjazandóknak elviselniük, akkor nem szabadna őket azon eshetőség elé állítani, hogy megfosztassanak még ama reménytől is, hogy szolgálatképtelenségük idejére lesz legalább száz kenyérük, — ha pedig elhalnak, családjuk tagjai nem fognak azonnal koldulásra szorulni.

Nem érezzük magunkat arra hivatva, hogy a bizottság — ilyen szabályzat alkotásában kifejezett nézetei felett bírálatot gyakoroljunk, de tény, miszerint életképes intézmény csak az lehet, mely számol a mindennapi élet adta viszonyokkal is, — e viszonyok pedig minden emberi erőnél hatalmasabban követelik, hogy a létesítendő nyugdíj intézményének terhe minden érdekelt által elviselhető legyen.

Ezért emeltük fel most gyöngye szavunkat, remélve, hogy illetékes körökben szíves figyelemre találunk.

Allitsunk gyermek-menhelyeket!

A „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület“ közelebb elhatározta, hogy azon községekben, hol — különösen nagy munkadobban, aratáskor. — a 2-6 éves gyermekek otthon, megszólva minden felügyelet nélkül, magukra hagyatnak, gyermek-menhelyek felállítását eszközli és eszközölte.

Ez örvös elhatározás indokai nagyon érthetőek, s nem hisszük, hogy azt bármiféle szempontból, s bárkinek is kifogásolni lehetne.

Mert arról van jelszóló, hogy a magukra hagyott apró gyermekek gondos felügyelet alá helyezve, egyrészt maguk a szülők nyugodtan végezhesék terhes napi munkájukat, — másrészt pedig ne legyen a község, mint gyakran megtörtént már, óvatlan gyermekjártékból származó gyujtogatás áldozatává.

Ez ezel sokkal nemesebb, hogy sem különösebb ajánlásra szorulna, de kivétel sem ütközik nagy nehézségekbe, ha községeink vezetői, főleg lelkészek, előjárók és tanítók magukévé téve az eszmét, az egyesület körlelköit ez ügyben támogatni sietnek.

Úgy tudjuk, hogy az egyesület működő köreinek elnökeihez már kiküldötte azon, egyébként csak néhány sorból álló utmutatást, mely szerint ezen gyermek-menhelyek, a nyári időre, 3-6 hétre, alig 10-15 forint költséggel felállíthatók. Ez összeg bizonyára esekélység már csak azon kárral szemben is, melyet a gondviselés nélkül maradt gyermekek csupán saját magukban szenvedhetnek. Vagy nem halljuk-e naponta a borzasztó hírt, hogy ma emitt a kut, az árok vizében, amott az alávájt, leszakadt föld vagy homok alatt leltek egyik-másik gyermek kora halálát, — ezt egy kóbor eb, amazt disznó tette harapásával örökre nyomorékká, — és hányszor raknak tüzet, felgyújtva magukat, vagy a széna-, szalma kazalt, hova játszott bujtak? Mind ez olyan veszély, mely folyton fenyegeti a földmivelő családokat, sőt községeket is.

Kétségtelen, hogy az egyesületnek a falusi gyermek-menhelyek felállításával, az anyagi szerencsétlenségek számának lehető apasztásán kívül, van hazafias célja is, nevezetesen az, hogy a kis gyermekek közt tapasztalható halálozás ijesztően nagy arányait csökkentse. És e cél nem kevésbé nemes amannál, mert a népesség szaporodása szintén szükséges ahhoz, hogy minden téren kellő munkaerővel rendelkezék a haza, melynek minden gyermekére szüksége van.

Nem kételkedünk, hogy nemesen és hazafiasan gondolkozó lakosai megégynek méltányolni fogják nevezett egyesület eme törekvéseit, de különösen a községek említett előjárói híven teljesítendik e részben is emberi és hazafiai szent kötelességeiket.

Sz. M.

Közgazdaszat.

Értesítés.

Van szerencsém a mérvásárlási hirdetőment, valamint az országos sajt- és vajszövetkezet igazgatóságának felhívását, mihez társaság végett az alább megírottakban a gazdaközönség tudomására juttatni. Ugyanis:

I. ór. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium lényegszétségi osztálya felhívja azon lényegszétségeket, kiknek birtokában 3 és fél évet meghaladó, de 8 évesnél nem öregebb, tenyésztésre alkalmas eladó ménlovaik vannak, hogy azokat, a mennyiben az állam részére eladni óhajtják, az apai és anyai oldalról való származás, a szín, az életkor, a magasság, az eladási ár, a lakhely, az utolsó posta, a megye és vasúti állomás pontos megjelölésével a földmivelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszte-

riam lényegszétségi osztályhoz, legkésőbb f. évi augusztus hó 1-ig annál is inkább bejelentésük, mivel ezen határidő után érkező bejelentések figyelembe vételű nem fognak.

A bejelentésekre 50 kros bélyeg ragasztandó. Együttal figyelemzetnek a mén bejelentők, miszerint a ménnek megvizsgálása végett elrendelendő szemlek ez évben nem a tulajdonos lakhelyén, hanem a bejelentett ménnek számához képest vidékenkiut egyes központosítási állomásokon történnek.

2-ór. Felhívás Magyarország sajt- és vajtermelőihez. Régi tapasztalat, hogy Magyarországon a sajt- és vajkereskedés nemesen szervezte.

Számos gazdát, ki tejtermékek előállításával foglalkozik, elképedtetten, hogy termékeire vevőt egyáltalán nem talált, vagy ha talált is, kénytelen volt termékeit poton áron eladni. Még nagyobb azon gazdák száma, kik rögtön készek lennének a tejtermelést birtokukon meghonosítani ha ezen gazdasági ág kereskedelmi oldalának számos kellemetlenségeitől nem tartanának.

Ha minden jó minőségű tejterméknek kellő árban való elárúsítása eléggé biztosítva lenne, kétséget sem szenved, hogy rövid idő múlva a tejgazdaság, melynek fejlődésére még igen nagy tér nyílik hazánkban, nagy lendületet venne.

Hogy a fentebbi nehézségek máig fenállanak, annak oka részint a termelőnél, részint a fogyasztónál keresendő.

A termelő gazda hazánkban nagyjábólra utoncz a sajt- és vajtermelés terén; sem kellő személyzettel, sem helyesen berendezett sajtteleppel nem bír, s ezért többnyire csak másod- és harmad-minőségű terméket állít elő, s azt nem állandó minőségben. Már pedig oly termék, melynek minősége folyton ingadozik, állandó jó kelendősegre nem számíthat. A magyar gazda, ma még a sajt- és vajpiac igényeihez nem bír eléggé alkalmazkodni: a kellő csomagolási és szállítási módokra nézve hiányában van a szükséges gyakorlatnak s a kereskedelmi összeköttetés sikeres folytatásánál elodázhatatlanul szükséges üzleti pontosságot nagyjábólra nélkülözi. Így dilettáns és nem szakszerű eljárása által elképedtetten a vevőt, s elveszti még a meglevő piactól is.

De másrészt a vevő, illetőleg kereskedő sem követ el semmit arra nézve, hogy a magyar tejtermékeknek a külföldiekkel szemben küzdendő versenyét megkönnyítse. A kereskedő egyáltalán nem is tartja érdekében levőnek a belföldi, változó minőségű termékek beszerzésével és forgalomba való hozatalával vesződni, a külföldi árukkal kényelmesen és kevesebb kockázattal mellet többet nyerhet.

Ha tehát ezen hiányokon segíteni akarunk és ha a termelő és fogyasztó közt a hazai termelés nagy kárára mutatózó mély irt áthidalni akarjuk, szükséges, hogy oly vállalatot létesítsünk, mely a gazdaközönség részéről előállított különböző minőségű termékeket osztályozva, azokat a fogyasztás igényeihez képest lehetőleg egyöntetű minőségben bocsassa piacra, illetőleg a kereskedelmi és fogyasztó közönség rendelkezésére.

Hogy azonban ezen vállalatot célt érjen és magát a vásárló közönségnek gyorsan megkedveltesse, szükséges, hogy vevőink igényeit mindennemű sajt- és vajtermékre nézve kielégítse.

Szükséges tehát, hogy a szövetkezet ne csak magyarországi termékeket tartson, hanem addig, míg azok Magyarországon is kellő minőségben fognak előállítani, el kell magát látnia minden más kedvelt külföldi sajtfajtával is, valamint más e termékekkel rokon árukkal.

Magyarország sajt- és vajkereskedésének ily értelmében való központosítása céljából alakult az országos sajt- és vajszövetkezet.

Ezen vállalat tagjai máig már a következők:

a) A termelők köréből: gr. Szirmay György szerencsi uradalma, gr. Eszterházi Miklós Mór felső-majki uradalma, gr. Stubenberg József székelyhídi uradalma, Emödy József suránkai gazdasága, gr. Schönborn-Buchheim Ervin munkácsi uradalma, a szombathelyi tejszövetkezet, báró Szegedy-Entsch Károly inkei uradalma, Lajos bajor herceg sárvári uradalma, gr. Széchenyi Tivadar felső-lendvai uradalma, gr. Apponyi Sándor lengyel uradalma, Döry Stefánia uró Zombán, Harkányi János újvilági uradalma, gr. Nádasdy Ferenc uradalma, gr. Stubenberg József mihályfalvi uradalma, Döry Vilmos Felső-Leperdi bérlete, a Kisbéri kir. ménes-uradalom, Gerber Ulrik tejbérlő gróf Andrássy Aladár parnói uradalma, a m. k. földmives-iskola Zsitvaujfalva, a gergyó-szent-miklósi tejszövetkezet. (Meg kell itt jegyeznünk, hogy a megalakulás óta a megnevezetteken kívül még többen léptek a szövetkezetbe.)

b) a kereskedők köréből: Brázay Kálmán, Dobos C. József, Édeskuty Lajos, Izsi Gyéza, Kreische Antal, Lentz testvérek, Loser testvérek, Löwenstein M., Seidel József, Takács Lajos, Hoffmann József, (Tsögl Henrik) Steden József, Weninger Mihály a soproni keresk. és iparkamara pécsi keresk. és iparkamara. Azonkívül pedig a nagyméltóságú földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium is belépett a vállalat alapító közé.

a) A szövetkezet igazgatói a termelők részéről: Renner Gusztáv, a kisbéri m. kir. ménes uradalom igazgatója, Reiszgy Alajos a szombathelyi tejszövetkezet elnöke és Zürcher Hercezy, svájci vállalkozó a máramarosmegyei állami havasokon;

b) a kereskedők részéről: Dobos C. József, Brázay Kálmán és Takács Lajos. Az igazgatóság elnöke: az országos tejgazdasági felügyelő. Az üzletrészek értéke 100 frt. A szövetkezetbe való belépés arra kötelezi az illető termelőt, hogy termékeinek a szövetkezetnél történt elárúsítása által elért évi pénzforgalomnak 10%-át, mint üzletrészt, befizetni tartozik. Ha a szövetkezeti tag üzletrészeit nem kívánja készpénzben befizetni, az esetben a megfelelő összeg a beküldendő termékekért befolyt összegből levonandó fog. A szövetkezet üzlethelyisége: Budapest, IV. ker. Duna-utca 13. sz. A szövetkezet működését folyó év január 23-án kezdette meg.

Ezek után nem marad egyéb hátra, mint az ország gazdaközönségének figyelmét e vállalatra ezennel tisztelettel felhívni, egyúttal megjegyezvén, hogy azoktól, kik a szövetkezetnek tagjai kívánának lenni, bérmentve megküldendő mintaküldeményeket bármikor átvenni, valamint az érdeklődőknek bővebb felvilágosítással is szolgálni kedves kötelességének ismerendi a szövetkezet.

Budapest, 1887. február havában.

Az országos sajt- és vajszövetkezet igazgatósága nevében.

Vajda Gyula, gazd. egyll. titkár.

Levelezés.

Budapest, 1887. júl. 7.

Egy pár év óta olvashattuk a lapokból, hogy Bécsben az idegenek elfogadása, illetőleg a jövő-menő népesség szaporítása céljából enqueteeket tartottak. A budapesti újságok ezt úgy adták elő, mintha ezeket ott azért találták volna ki az irányadó körök, miután a touristák már nem Bécsben, hanem a mi gyönyörű fővárosunkat tűzik ki utazásaik vég-céljául.

A személy-forgalom emelésére ma Budapesten is hasonló bizottságok tanácskoznak; szeretnék különösen a vendéglősök és kereskedők, ha egész nyáron annyi nép özönlene ide, mint harmadéve, mikor a killitáson állandóan ezer meg ezer ember fordult meg napjában, de az óta csak egyetlen időpont van egész esztendőben s ez a Szent-István király napja.

Az ügy élén b. Arzél Béla áll, s a mi lényeges intézkedés történt, abból áll, hogy a helybeli román, szerb, görög stb. consulátusokat arra kérték fel, miszerint hassanak oda, hogy a saját országuk területén a közlekedési vállalatok mérsékelt tour- és retoulans-jegyeket szolgáltassanak az utazó közönségnek; viszont mi a hazai vállalatoknál, előnyösen csoportosítható körülutazásra használható bilétekről fognak gondoskodni.

A másik, hogy a svájci „Orel és Füsly“ cég egy budapesti u. n. Baedeker adjon ki, a melyet Steinaecker Ödön szerkesztene. Ilyen munkát irt már Hevesi Lajos, irni fog Borostyáni; de vállalja el bárki, ha az nem practikus kézi könyv lesz, hasznatlanság az egész; közösen kell fogogni annak, s ha nem is minden hónapban, de május elsején okvetlenül el kell hagynia a sajtót s a vasutakat és gőzhajókat akkorára már tisztában kell a menettervekkel lenni, hogy kézzelfogható hazugságok elő ne forduljanak benne.

Hát Rimaszombat mikor fog egy ilyen körutazási tervezetbe bele esni? Ugy tudom, hogy a közlekedési miniszterium Gömör Oszkárnak az előmunkálatokra engedélyt adott, hogy a gömöri iparvasutak tiszolci vonalát rhochniczig vagy talán tovább is kiépíthesse. Más oldalról pedig azt olvasom, hogy a gömöri vashámorok kezdik a működéseiket sorban beszüntetni? Hogy melyik a való, a t. szerkesztőség otthon jobban tájékozva lehet.

Bizony pedig egészségesebb város messze földön alig van mint Rimaszombat. Nepe is felvilágosodott és vagyona van, hanem mégis öreg hiba marad, hogy az a vasut, a mely Fülekről via Feled áll rendelkezésünkre, nem Losoncraól kapcsol össze bennünket directe. Hanem ezt a mulasztást most már pótolni késő, a tanulság belőle az, hogy intelligentiáknak résen kell lennie szüntelen, hogy az összhang, a melylyel hazánk közigazgatási politikájában szerepelni hivatva vagyunk, soha egy percze se zavartassék meg.

Tiszolcz, 1887. június 29. *)

T. Szerkesztő ur! Tegnap és ma tartott a tiszolci állami elemi nép- és ipariskolák zárvizsgája. Mivel ezek megyénkben az egyedüli állami iskolák s a nagy közönség érdeklődik a tiszolci magyarság közművelődési mozgalmairól, nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy azok lefolyását pár vonással le ne írjam.

Gróó Vilmos kir. tanfelügyelő, mint minden évben, most is maga jelent meg ezen zárvizsgákon, melyek az állami iskolai helyiség szűk volta miatt a városi vendéglő nagy termében tartattak meg az iskolai gondnokság és a nagy közönség jelenlétében. Először a Hanák Manó tanító vezetése alatt álló I. II. osztály vizsgáltattott meg. Itt mintegy 50 gyermek van. Énekekkel és imával kezdődően a vizsga, meglepett a 6-8 éves gyermekek szabályszerű éneklése. De midőn a beszédgyakorlatokból a tanulók szabatos, értelmes feleleteit hallottam, midőn keresve sem találhattam hibát a magyar szavak kiejtése és hangsúlyozásában, midőn a tót ajku gyermekek oly szabatosan feleltek, hogy magyar vidéki iskolában sem lehet különbet követelni, hamar tisztába jöttem ezen iskola nagy jelentősége iránt. S hogy ez nagy szükségnek felel meg, mutatja nemcsak a tanulók nagy száma, hanem a tiszolciak nagy érdeklődése is ezen iskolai vizsga iránt, a szülők arczáról sugárzó öröm, midőn gyermekeik szép feleleteit, már ezen fokon is értelmes és folyékony olvasását s számolási jártasságukat tapasztalták, miközben ismételve egy-egy szép dalcsockat énekeltek.

Az ezután következett s Járossy Endre igazgatótanító vezetése alatt álló III-VI. osztályok vizsgájánál csak fokozódott az érdeklődés. A fentebb említett tárgyakon kívül itt már a földrajz, természetrajz, nyelvtan, természettan, történelem s alkotmánytanból hallottunk gyakran oly feleleteket, melyekre nem egy szomszédom jegyezte meg, hogy erre nem tudott volna megfelelni. Könnyen gondolhatná az olvasó, hogy a vizsga-kérdéseket itt betanította a tanító s azért nem nehéz szép vizsgát tenni. Ennek lehetősége itt teljesen ki volt zárva, mert a kikérdezendő anyagot mindig a kir. tanfelügyelő jelölte meg. A feleleteken pedig meglátszott, hogy itt nem magolnak a gyermekek, hanem csak arról felelnek, mi czélszerű taneszköz segítségével s értelmi fejlődésüknek megfelelő módszerrel érteik elé állítva, általuk összehasonlítva, felfogva s így velük begyakorolva volt. S ebben fekszik annak titka, miért tudnak oly sokat szóval, sőt írásban is, habár nem anyanyelvükön, hanem magyarul tanultak. Mert bámulatra ragadtak az írásbeli dolgozatok is. Az V. VI-ik osztálybeli tanulók oly szabatos leírásokat, polg. ügyiratokat mutattak be, hogy középiskolában is becsületet lehetne velük vallani. S ha meg a tiszta rajzokat s a gyönyörű uői kézi munkákat említem, befejezhetném referadomat.

De nem lehet. Mert estére a derék igazgató gyermek színelőadást rendezett, melynél két szindarab és három ének harmas hangban elismerésre méltó szabotossággal adatott elő, s a szegény gyermekek felruházására 33 frtot jövedelmezett. Követésre méltó példa.

Következő nap tartott az állami ipariskola zárvizsgája, melynél az elnöklő tanfelügyelő szerint az előző évhez képest örvendetes haladás tapasztalható. Ebben 91 tanuló nyert hazafias nevelést, s a különböző iparágakból kiállított munkáért postatakaréppentári könyveszekében 25 tanuló kapott 15 frtyi jutalmat a megyei közművelődési egyesület tiszolci körétől.

*) A múlt számunkra későn érkezett.

Tanulóul

kedvező feltételek mellett, felfogadtatik egy jó családból való 13—15 éves ifju, — Értekezhetni lehet Rimaszombatban, **Andrási Mór** fényképésznel.

Tanulónak.

Vegyes-kereskedésben tanulónak hajlandó vagyok egy 13—14 éves keresztény fiut elfogadni a nálam megtudható feltételek mellett.

FALK JÓZSEF

1—3 vegyeskereskedő, Rimaszécsen.

Egy 13—14 éves, erős testalkotással bíró ifju — kedvező feltételek mellett —

lakatos tanulóul

azonnal felfogadtatik. — Kinél? megtudhatni e lap kiadóhivatalában.

ELADÓ.

Jolsván a fő-utczán, egy emeletes ház, mely utczára kereskedésnek alkalmas, nagy pinczével, istállóval és faszínnel együtt, ugyszintén mintegy harmincz hold föld és rét, szép gyümölcsösselel, bármikor bérbe, esetleg örök áron is eladatik.

Felvilágosítással szolgál

Markusz Vilmos bérlő, Jolsván.

Egy belovagolt

„Lovassági tiszti ló“

öt éves, sárga, 168 cm. magas paripa, eladó. Felvilágosítást ad e lap kiadóhivatala.

Arlejtési hirdetmény.

1400. sz. — A Gombaszög-szillezei vicinális utvonall kiépítése a tek. közigazgatási bizottság 678/887. sz. a. kelt határozatával elrendeltetvén, a rimaszombati m. kir. államépítészeti hivatal által készített terv- és költségvetés alapján ezennel árlejtés nyitattik.

a) földmunka 6123 frt 25 kr.
b) kőművesmunka 769 frt 56 kr.
c) ácsmunka 91 frt 80 kr.

Osszesen 6984 frt 61 kr.

erejéig.

Vállalkozni szándékozók tartoznak tíz százalékkal ellátott zart ajánlataikat f. év augusztus hó 20-ig a rozsnyói szbirói hivatalnál beadni.

Az összes iratok és feltételek a rozsnyói szbirói hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Rozsnyó, 1887. június hó 30-án.

Kubinyi Géza, főszolgabíró.

1—3

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy Rimaszombatban — a vasuti indóház közelében levő saját házamban — egy itt eddig nélkülözött

márvány-raktárt

állítottam fel, hol többféle alakú és nagyságu szilézai szürke- és fekete márvány-siremlékek felírásával vagy a nélkül kaphatók.

Továbbá felvállalok gránit-, vörös márvány-, homokkő- emlékeket, öntött vaskeresztek és sirkerítések felállítását, templomi oltárok és sirboltok felépítését, és minden a kőfaragászati szakba tartozó épületi- és díszítési műveknek elkészítését a legjutányosabb áron.

Midőn a fenti sorokra a n. é. közönség figyelmét felhívni szerenésém van, szives pártfogását kikerve maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1887. július hó 2-án.

JAKOVETZ ALAJOS, kőfaragó-mester.

Árverési hirdetmény.

1034. sz. — Páskaháza község tulajdonát képező 19 kat. hold 248 ööl szántóföld, 1 kat. hold 830 ööl belsőség, 63 kat. hold 79 ööl rét és 22 kat. hold 422 ööl terméketlenség s így összesen 105 kat. hold 1579 ööl birtok részlet önkéntes árverésen folyó évi július hó 20-án Páskaházán el fog adatni, a következő feltételek mellett:

1. Ugy a szántóföld, rét, mint a terméketlenség — holdanként fog árverés alá boesajtatni: vevők óhajítására azonban annak együttes eladása is meg fog kíséretetni.

2. Árverelmi szándékozó tartozik a beesár 10% biztosítékul az árverés megkezdése előtt letenni.

3. Vevő tartozik a vételért 4 egyenként részletben még pedig egy negyed az árverés jogerőre emelkedése után 30 nap alatt, a második negyed egy év, a harmadik negyed két év, a negyedik negyed három év alatt lefizetni; tartozik azonban a bátramaradt összeg után 7% kamatot fizetni.

4. A megvett ingatlan vevőre a vételár teljes lefizetése után fog telekkönyvileg átíratni.

5. Vevő fizeti a százalék s átíratási összes költségeket.

6. Az adasvétel vevőre az árverés megtartása után rögtön, eladóra azonban csak a törvényhatóság megerősítése után válik kötelezővé.

A birtok felosztása és beeslése Páskaháza község előjáróságánál bármikor megtekinthető.

Rozsnyó, 1887. július hó 24-én.

Kubinyi Géza, főszolgabíró.

2068/815
887 sz.

Bérleti hirdetmény.

Szab. Rimaszombat r. tav. városának

vásárjog

cizimen gyakorolt kir. kisebb haszonvétele, f. é. november hó 1-től számítandó 3 — három — egymásután következő évre, a f. é. július hó 27-ikének d. u. 3 órájára tűzött határidőben, a városháza tanácsstermében tartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek, s az ujonnan készült s felsőbb jóváhagyást nyert helypénzszedési árszabály a hivatalos órák alatt a jegyzői hivatalnál megtekinthető.

Kikiáltási ár 5500 frt, bánatpénz annak 10%-ja.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának 1887. évi június hó 18-án tartott üléséből.

3—3 **SZABÓ GYÖRGY**, polgármester.

Hirdetmény.

3155. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Horváth László** végrehajtónak **Szántó János** végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a rimaszombati kir. járásbíró) területén lévő Osgyán község határában fekvő az osgyáni 51. sztkjvben a I. 1—7. sorsz. a. foglalt 2/4 urb. telekből és 10. számú házból Szántó Jánost illető egy negyed részére az árverést 469 frt 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887 évi augusztus hó 2 ik napján délelőtt 10 órakor Osgyán községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok beesárának 10% át vagyis 46 frt 95 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8 ik §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1887. évi május hó 24. napján.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Fornét, kir. tszéki elnök.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, eperjesi-ut 16. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jőhírnevű gépeit a közeledő nyári időnyre, nevezetesen:

Cséplőkészületeit könnyű járással, járgány vagy gőzmozgony általi hajtásra.

Kézi-cséplőgépeit, járgány hajtásra is alkalmazva, szalmarázó készülékkel, vagy anélkül.

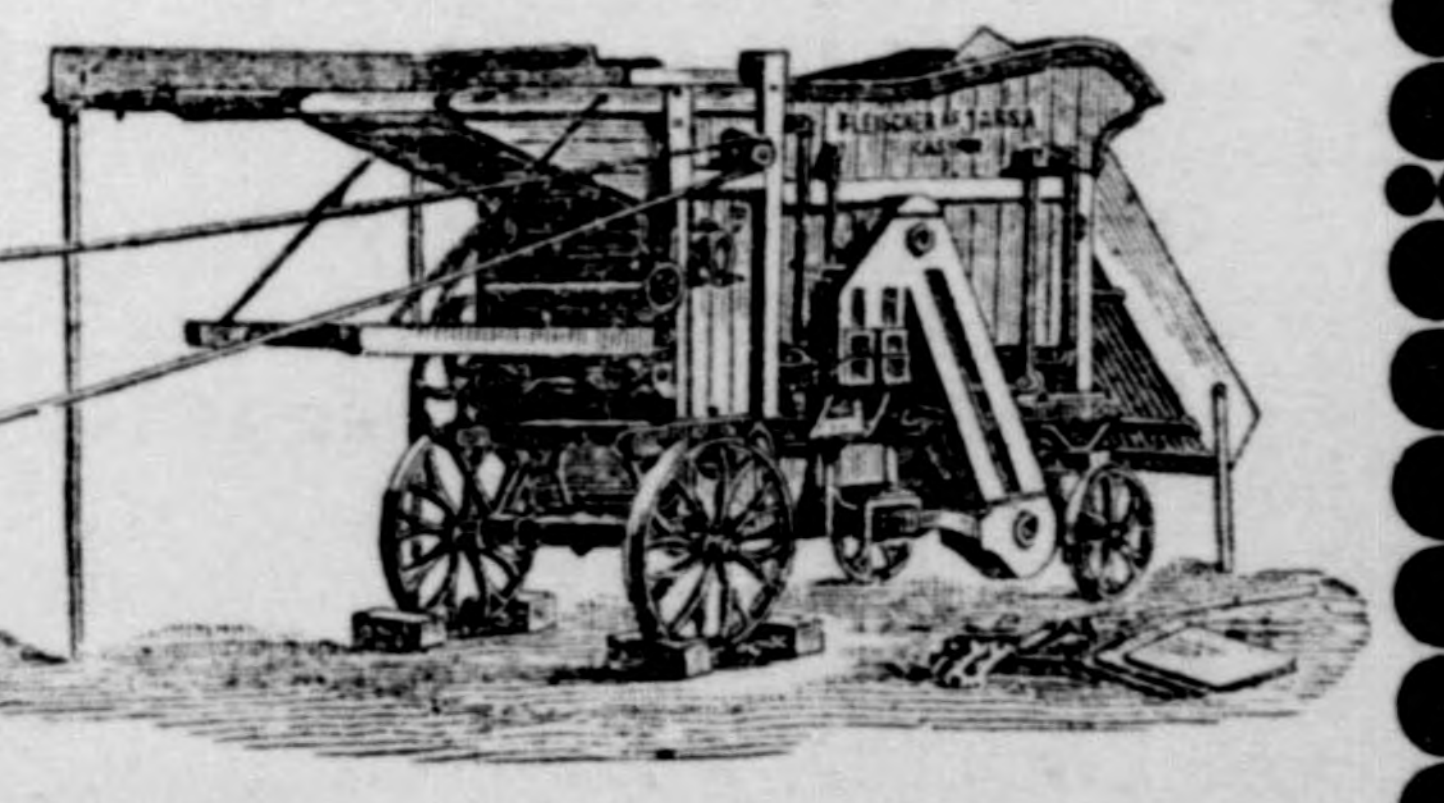
Baker- és magtár-rostait, továbbá mindennemű szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat. Szeszgyár-berendezéseket, m. p. Henze-

főzők, kavaró-készületek, maláta- és burgonya-zuzókat stb.

Gépgyárunk gyártmányainak jelentékeny készletét tartjuk állandóan.

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

4—6

Kelt Rimaszombat, 1887. évi június hó 3. napján.
A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.
Fornét, kir. tszéki elnök.

4—6

4—6